

santykis“, S. Venskevičiaus (VVU) „Mokslinio komunizmo objekto klausimu“, P. Pečiūros (VVU) „Dėl kai kurių darbo metodų kovoje su religija“, I. Ledo (VVU) „Estetinio vertinimo subjekto klausimu“, K. Stoškaus (VVU) „Meno kūrinio struktūrinių sluoksnių nustatymo ir aprašymo teorinės prielaidos“ ir kitus.

Sekcijos darbas neginčijamai rodo respublikos jaunųjų mokslininkų domėjimosi filosofine problematika išaugimą, jų interesų platumą, didelį darbštumą.

Sekcijos darbui, kuriam vadovavo doc. R. Skaisgiris, buvo būdingas dalyvių aktyvumas diskusijose, draugiškas ir dalykiškas nagrinėjamų problemų svarstymas. Kiekvienam pranešėjui buvo pateikta nemaža klausimų, į kurių nagrinėjimą įsitraukdavo visi sekcijos dalyviai.

Eilę svarbių problemų iškėlė ir padėjo racionaliai jas spręsti sekcijos darbe dalyvavęs Lietuvos TSR Mokslų akademijos narys-korespondentas J. Macevičius.

Jaunieji mokslininkai dėkingi respublikos akademikams, profesoriams ir kitiems vyresniems kolegoms už pagalbą ir aktyvų dalyvavimą darbe. Jie pageidauja, kad tokios konferencijos būtų rengiamos periodiškai, kad jose dalyvautų pranešėjai ir iš kitų respublikų.

J. Ažubalis

DISKUSIJŲ KLUBE — ĮDOMU!

Jį galima laikyti teisėtu Lietuvos TSR „Žinijos“ draugijos Filosofijos ir ateizmo mokslinės-metodinės tarybos kūdikiu. Tiesa, tokios bendros tarybos tada dar nebuvo: filosofai savo reikalus svarstydavo atskirai, ateistai — atskirai. Tačiau daugelis problemų, ypač teorinio pobūdžio, buvo vienodai aktualios tiek vieniems, tiek kitiems. Tarybose laikas nuo laiko įsiliepsnodavo karšti ginčai. Kartais juos sukeldavo pats svarstomų problemų sudėtingumas, o kartais jie plyksteldavo ir visai nelauktai, kam nors iš tarybos narių palietus nepakankamai išnagrinėtą teorinį klausimą. Posėdziai užsitęsdavo vos ne iki išnaktų...

Po vieno iš tokių posėdžių-disputų prof. P. Slavėnas, ilgametis „Žinijos“ draugijos Ateizmo tarybos pirmininkas (dabar Filosofijos ir ateizmo mokslinės-metodinės tarybos pirmininkas), pasiūlė: o kas, jeigu mes ateityje tarybos posėdžiuose svarstytume tik praktinius klausimus, o pa-

diskutuoti rinktumės atskirai?.. Prie kavos puoduko... Pasikviestume žmonių, kurie mums padėtų suvesti galą su galu. Pritrauktume daugiau mokslininkų, specialistų...

Kitą trečiadienį Jaunimo kavinėje prie sustumtų staliukų, ant kurių garavo kava, jau būriavosi pirmojo disputo „Ką mes žinome apie senovės lietuvių tikėjimą?“ dalyviai. Istorijos mokslų daktaras J. Jurginis glaustai išdėstė tarybinių mokslininkų nuomonę šiuo klausimu, trumpai aptarė buržuazinių istorikų darbus, įvertino turimą istoriografinę medžiagą. Čia ir užvirė ginčas... Aspirantas M. Bartninkas karštai polemizavo su prelegentu dėl rašytinių paminklų vertinimo. Jis siūlė pagarbiau žiūrėti į tokius šaltinius, kaip eiliuotoji Livonijos ordino kronika, Dusburgo kronika. Žurnalo „Mokslas ir gyvenimas“ vyr. redaktoriaus pavaduotojas K. Sideravičius paabejojo dėl mūsų tautosakinių šaltinių patikimumo, sprendžiant apie mūsų protėvių tikėjimą, nes juose gyvenimo realijos labai jau persipynusios su simbolika. Keblių klausimų prelegentui pateikė prof. K. Daukšas, doc. J. Barzdaitis, doc. J. Jurša. Polemikos įkarštyje „sukryžiavo špagas“ net artimiausi kaimynai: Lietuvos TSR Ateizmo muziejaus direktorius S. Markonis ir personalinis pensininkas S. Brašiškis, rašytojas J. Ragauskas ir LKP CK lektorius E. Juškys. Prof. P. Slavėnui norom nenorom teko pasinaudoti pirmininkaujančio teisėmis...

Tą dieną, matyt, ir gimė jis — Diskusijų klubas...

Dabar jam bemaž treji metai. Daug kas pasikeitė per tą laiką. Susijungė Filosofijos ir Ateizmo mokslinės-metodinės tarybos. Filosofų išitraukimas į Diskusijų klubo veiklą žymiai praplėtė jo problematiką. Pasikeitė ir darbo vieta. Uždarius Jaunimo kavinę, Diskusijų klubas grįžo į „Žinijos“ draugijos Posėdžių salę, kur, deja, visu aštrumu vėl iškilo kavos klausimas... Pastebimai išaugo klubo lankytojų skaičius. Nepraleidžia nė vieno trečiadienio Lietuvos TSR Ateizmo muziejaus moksliniai bendradarbiai. Tikrais klubo entuziastais tapo prof. P. Slavėnas, prof. K. Daukšas, J. Vinciūnas, P. Pečiūra, B. Genzelis ir daugelis kitų. Susidarė tam tikras organizacinis Diskusijų klubo branduolys: doc. K. Rickevičiūtė, fil. m. kand. B. Genzelis, J. Lazauskas, A. Poška, E. Vaitkus. Jie padėjo nemažai pastangų, kad Diskusijų klube visada viešpatautų gyva diskusijų dvasia, visada būtų įdomu.

Šiandien jau sunku būtų išvardyti visus tuos klausimus, kurie svarstyti Diskusijų klube. „Evoliucija — lokalinė ar kosminė?“ (prelegentas — prof. P. Slavėnas), „Kai kurie filosofiniai fizikos klausimai“

(doc. J. Grigonis), „Progresas ir jo kriterijus“ (doc. R. Skaisgiris), „Ar yra tikslingumas gamtoje?“ (rašytojas J. Ragauskas), „Mokslo tyra ir jos problemos“ (doc. E. Meškauskas), „Kai kurios visuomenės mokslų problemos“ (doc. J. Repšys), „Žmogaus veiklos modeliavimas“ (prof. K. Daukšas), „Modeliavimas mene“ (filos. m. kand. G. Vaitkūnas), „Intuicijos problema“ (doc. R. Plečkaitis), „Muzika ir religija“ (muzikol. V. Venckus), „Socialistinio realizmo problemos“ (filol. m. kand. V. Kubilius), „Žmogaus problema marksistinėje filosofijoje“ (doc. J. Repšys), „Menas ir objektyvi tikrovė“ (T. Venclova), „Moralumo kriterijaus klausimu“ (prof. K. Daukšas), „Instinktai“ (doc. J. Jurša), „Aktualios demografinės problemos respublikoje“ (ekon. m. kand. A. Merčaitis), „Idealybės problema“ (J. Vinciūnas), „Šiuolaikinės žmogaus vystymosi koncepcijos“ (doc. S. Paviļonis), „Tradicijų ir papročių sąveika“ (ist. m. kand. A. Vyšniauskaitė), „Mirties problema šiuolaikinėje filosofijoje“ (prof. I. Zaksas) — tai tik nedidelė dalis tų klausimų, kurie aptarti „Žinijos“ draugijos Diskusijų klube, kurie sukėlė tikras minčių, jausmų, o kartais ir aistrų batalijas.

Jau susiformavo ir tam tikros Diskusijų klubo tradicijos. Į Diskusijų klubą būtinai kviečiami visi mūsų respublikos svečiai mokslininkai. Didelį klubo lankytojų susidomėjimą sukėlė svečias iš Leningrado — Lenino premijos laureatas J. Šileikis. Jo pranešimo „Antipasaulio beieškant“ kai kurie klausėsi net du kartus. Širdingai klube buvo sutikti ir kiti svečiai: istorijos mokslų daktarė profesorė T. Burmistrova, pažangus Amerikos lietuvių veikėjas dr. A. Petrika ir kiti.

Tradicija tapo ir klubo dalyvių, pabuvojusių tolimose kelionėse, „ataskaitos“ klube. Doc. J. Minkevičius, grįžęs iš komandiruotės į Lenkiją, plačiai papasakojo apie sociologinės minties raidą Lenkijos Liaudies Respublikoje. Filos. m. kand. B. Genzelis — apie visasąjunginį simpoziumą filosofijos istorijos klausimais Maskvoje ir t. t.

Suprantama, ir Diskusijų klube — ne be dūmų. Ne visos diskusijai parinktos problemos įdomios, patrauklios, „provokuojančios“ mokslinį ginčą. Ne vienodai aktyvūs ir patys Diskusijų klubo lankytojai. (Matyt, ir nepakankamai kūrybingi, nes trečių metų „kūdikiai“ jau tikrai derėtų parinkti gerą vardą, sakysim, kad ir „Pelėda“, kuri puikuoja ant Diskusijų klubo pakvietimų. .). Kaip ten bebūtų, Diskusijų klubo užsiėmimai vyksta. Kiekvieną trečiadienį renkasi žmonės. Kiekvieną trečiadienį mezgasi rimti pokalbiai, bręsta ginčai. Ir nesvarbu, kad ne visi „apnuogina savo špagas“ ir metasi į atvirą kovą. Svarbu, kad sveikoje,

diskusinėje aplinkoje gimsta naujos mintys, mokomasi mokslinio mąstymo, logišku savo teiginių argumentavimu, bukėja protas, tvirtėja pažiūros, auga intelektas — tiek tų, kurie dalyvauja svarstyme, tiek ir tų, kurie sėdi ir klauso. . .

Todėl Diskusijų klube ne tik įdomu, Diskusijų klube naudinga lankytis!

E. Vaitkus